

לקט שאלות העוסקות בשם פעולה ובשם הפועל

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75281

תש"ף

פרק ג: מערכת הצורות

12. ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת המילה מוֹעֲדִים.

I. בלוח השנה היהודי קבועים חגים ומוֹעֲדִים רבים.

II. צריך לתלות שלט ליד המדרגה, כי רבים אינם רואים אותה ומוֹעֲדִים.

כתוב את השורש של המילה מוֹעֲדִים בכל אחד מן המשפטים, וכתוב שם פועל מאותו השורש.

משפט I – השורש: _____ שם פועל מן השורש: _____

משפט II – השורש: _____ שם פועל מן השורש: _____

13. א. לפניך כותרת מן העיתון: "הכחשה והשכחה".

(1) לשתי המילים שבכותרת יש משקל משותף. ציין אותו. _____

(2) ציין את משמעות המשקל של שתי המילים. _____

ב. הוא לא הִתְכַּנֵּן לפגוע בחברו.

(3) גם השורש נ-ב-ט יכול לנטות על דרך שתי גזרות: גזרת השלמים וגזרת חפ"נ.

• כתוב שני שמות פעולה מן השורש נ-ב-ט באותו בניין על דרך כל אחת מן הגזרות שציינו.

• כתוב ליד כל שם פעולה שכתבת את המשמעות שלו.

• ציין מהו הבניין המשותף לשמות הפעולה שכתבת. _____

• כתוב שם פעולה משורש נ-ב-ט בבניין אחר. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תש"ף, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

13. ג. כתוב את שם הפועל של כל אחד משני הפעלים שלפניך.

- רצתי (רציתי) _____
- רציתי (רציתי) _____

14. א. לפניך משפט.

הביטויים של ה"פומו" הם בדיקה אובססיבית של הדואר האלקטרוני, ריענון חוזר ונשנה של אתרים וקבלה בלתי פוסקת של מידע.

לפניך טבלה. העתק מן המשפט ארבעה שמות פעולה, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

שם הפעולה	הבניין	
		1
		2
		3
		4

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תש"ף, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

15. א. לפניך קטע ובו מילים מודגשות.

מוצרים ארוזים נאָרְזִים מחדש, וכדי שלא ירשרשו בתוך ארגז הקרטון ממלאים אותו בפלסטיק. רק במדינות מעטות מקפידים על מְחִזּוֹר של אריזות. במדינות אלה נשמעות קריאות לְחֻקֵּק חוקים לשמירה על הסביבה. ברוב מדינות המערב הפגיעה הסביבתית אינה מְעוֹרְרֶת התנגדות ציבורית, ודווקא הפגיעה בעסקים המקומיים היא שמעוררת מְחָאָה.

(4) ציין את שם הפועל של השם מְחָאָה שבקטע. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תש"ף, מס' 11281

16. ב. לפניך משפט מטקסט 1.

הפער בין שְׁלוּחַ יבשתי לשילוח אווירי מבחינת פליטת גזי חממה הוא עצום.

(1) לפניך ארבע מילים מודגשות שנגזרו מן השורש ש-ל-ח.

שְׁלוּחַ, שְׁלִיחוֹת, הַשְׁתַּלְחוֹת, הַשְּׁלִיחָה של חבילות מחו"ל נעשתה נפוצה.

- איזו מבין ארבע המילים המודגשות אינה נוטה במשקלי שמות הפעולה? הקף אותה.
- ציין מעל כל אחד משלושת שמות הפעולה את הבניין שלו.

ג. לפניך משפט ובו מודגשת המילה קִבְּלָה פעמיים. הקף את המילה קִבְּלָה שמשמעותה היא שם פעולה.

באתרים רבים מאפשרים לצרכן לבטל את העסקה בתוך 14 יום מיום הקִבְּלָה של המוצר, בתנאי שהצרכן מציג חשבונית או קִבְּלָה המעידות על העסקה ועל הסכום ששולם בה.

ד. לעיתים שם הפעולה אינו מתאים מבחינת הבניין לפעלים שאת פעולתם הוא מתאר, כך למשל שם הפעולה השְׁרָדוֹת.

השלם את המשפט שלפניך.

המילה השְׁרָדוֹת היא שם פעולה הנוטה בבניין _____, אולם היא מתארת לרוב את הפעולה של פעלים מבניין _____.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, **חצבי־ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

12. לפניך קטע קצר, ובו מילים מודגשות. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

אדם נרקיסיסט מלא בחשיבות עצמית וההתנהגות שלו מאפיינת בדרישה להערצה, בקנאה ובשחצנות. המנהיגים הנרקיסיסטים חושבים ששמורה להם הזכות לעקוף איסורים מוסריים. את ההצלחות הם נוטים לזקוף לטובתם, ואילו בכשלונות שלהם הם מאשימים אחרים. כמו כן הם דורשים צינות עיוור, מבקשים שיחמיאו להם ואינם מסוגלים לקבל בקורת.

א. (5) העתק מן המילים המודגשות בקטע שם פעולה אחד, וציין את הבניין שלו.

שם הפעולה: _____ הבניין: _____

14. ב. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם פועל מודגש.

— הנערה הנהינה לאות הסכמה.

— המנהיגה הונתה את מצביעיה.

— המפלגה נהתה אחר המנהיג.

לפניך טבלה, ובה משובצים שלושת הפעלים המודגשים.

כתוב את הבניין, את שם הפועל ואת שם הפעולה של כל אחד מן הפעלים.

שם הפעולה	שם הפועל	הבניין	הפועל
			הנהינה
			הונתה
			נהתה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, **חצני-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

15. ב.

לפניך משפט, ובו שם פעולה מודגש.

מנהיג כריזמטי מעורר הַשְׂרָאָה והתלהבות.

לפניך ארבעה שמות פעולה.

הַשֵּׁג, הַפְּרָדוֹת, הַדִּיפָּה, הַתְּמַמּוֹת

(1) הקף את שם הפעולה שהוא באותו הַבְּנֵינן של הַשְׂרָאָה.

(2) העתק את שלושת שמות הפעולה האחרים, וכתוב ליד כל אחד מהם את הַבְּנֵינן שלו.

שם הפעולה: _____ הבניין: _____

שם הפעולה: _____ הבניין: _____

שם הפעולה: _____ הבניין: _____

16. ב.

לפניך משפט.

ההנהגה מְסִיָּרָה מעליה אחריות.

ציין את הַשּׁוֹרֵשׁ ואת הַבְּנֵינן של המילה מְסִיָּרָה.

השורש: _____ הבניין _____

בהקשר אחר המילה מְסִיָּרָה משמשת שם פעולה.

כתוב את הַשּׁוֹרֵשׁ של שם פעולה זה. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 75281

פרק ג: מערכת הצורות

13. ג. הפועל **מִוֹשֵׁב** הוא דר־משמעי. בלי הֶקְשֵׁר אפשר לנתח אותו בשתי דרכים. ציין את שני השורשים האפשריים, וכתוב ליד כל שורש שם פועל בבניין קל משורש זה.
- שורש I: _____ שם הפועל בבניין קל / פעל: _____
- שורש II: _____ שם הפועל בבניין קל / פעל: _____

16. א. "כל אדם חָשׂ שלא ייתכן שהרשעים [...] לא יבואו על עונשם". (טקסט א)
- לפניך רשימה של שמות פעולה:
- הוֹרָאָה, הָאָטָה, שְׁפִיטָה, כְּפָרָה, הַכְּלָה
- (1) העתק מן הרשימה שם פעולה באותו הבניין של הפועל חָשׂ. _____
- (2) העתק מן הרשימה שם פעולה באותה הגזרה של הפועל חָשׂ. _____
- (3) • חלק משמות הפעולה ברשימה שייכים לאותו הבניין.
- העתק אותם, וכתוב לכל שם פעולה שהעתקת את שם הפועל שלו.

- כתוב את הבניין המשותף לשמות הפעולה שהעתקת. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ט, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

13. א. לפניך משפט על פי טקסט 3.

כשמנהיג כלשהו מזכיר את המושג "פייק ניוז" הוא מתכוון למאמרי דעה המנוגדים לעמדה שלו, לחדשות שלדבריו הן חדשות מוטות.

(2) כתוב שני שמות פעולה מן השורש של המילה מְטוֹרֵת, לפי ההנחיות האלה:

שם פעולה בבניין קל _____

שם פעולה בבניין הפעיל _____

15. א. לפניך הנחיה לזיהוי חדשות כזב.

בהנחיה הודגשו מילים. ענה על השאלות.

II. שִׁימוּ לב לכותרת. בְּדַקוּ אם היא קשורה לתוכן הידיעה או אם היא מְגַזְמֵת, דְּרַמְטִית,

מְעַצְבֶּנֶת במיוחד או לא רְאֵלִית.

• ציין את את השורש, את הבניין ואת שם הפועל של הפועל שִׁימוּ.

שורש _____ בניין _____ שם הפועל _____

• מבין המילים המודגשות בהנחיה II, העתק את שני שמות התואר שהם בצורת בינוני, וציין את הבניין של כל אחד מהם.

• ציין שתי נקודות דמיון בתצורתם של שמות התואר המודגשים האחרים שבהנחיה II.

16. א. לפניך שלוש מילים שיש להן שורש משותף.

• דִּבְהַ – אשמת שקר, דברי שקר הנאמרים על מישהו בכוונה להזיק לו.

• לְדוֹבֵב – להביא אדם לידי דיבור.

• לְדַבֵּב (בתחום הקולנועי) – לתרגם פס קול של סרט תוך התאמת התרגום לתנועות השפתיים של הגיבורים.

(3) השלם את המשפט שלפניך.

שם הפועל לְדוֹבֵב נוטה על דרך גזרת _____, ואילו שם הפועל לְדַבֵּב נוטה על דרך

גזרת _____.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

13. ב. לפניך היגדים שהוצגו למשתתפים בסקר, שמטרתו לבדוק את מידת התמכרותם לטלפון החכם.

- ההתעסקות בִּטְלֵפֹן הַחֶכֶם שְׁלִי תוֹפֶסֶת חֶלֶק חָשׁוּב בְּחַיִּי.
- אֲנִי חוֹשֵׁב עַל הַטְלֵפֹן הַחֶכֶם שְׁלִי גַם כְּשֶׁהוּא אֵינּוּ בְּהִשָּׁג יָדִי.
- קִשָּׁה לִי לְהִמָּנַע מִן הַשְׂמוּשׁ בִּטְלֵפֹן הַחֶכֶם גַּם בְּזְמַן הַרְצָאָה.

(1) הקף בהיגדים ארבעה שמות הנוטים במשקלי שמות הפעולה.

(2) מבין השמות שהקפת, העתק שניים השייכים לאותו הבניין.

(3) ציין את השורש של כל אחד מן השמות שהעתקת בסעיף ב(2).

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות

14. א. (1) לפניך צירופים ומשפטים ובהם מודגשים שמות פעולה.

בְּקִרְתַּי אֵיכּוֹת בְּנִיתַי תּוֹכְנִיּוֹת הַקְלָהּ בְּתוֹרְנוֹיּוֹת תִּפְעֹלֵי שֶׁל אֶתֶר הַבַּיִת

חברים באו לבקר בלי הַתְרָאָה. כללי הַהִסָּק הם כללים בסיסיים בלוגיקה ובמתמטיקה.

בטבלה שלפניך מיון את שמות הפעולה לפי בניינים, וציין את הבניין בראש כל עמודה.

(2) כתוב את שם הפועל של שם הפעולה הַתְרָאָה.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11281

ב. במקרים רבים שם הפעולה אינו מתאים בבניין לפועל שאת פעולתו הוא מציין. לפניך ארבעה שמות פעולה. **הקף** את שם הפעולה שאיננו מאותו הבניין של הפועל שאת פעולתו הוא מציין.

הַחֲלָטָה, הַשְׁעָרָה, גְרוֹשׁ, הוֹבְלָה

ג. שמות במשקלי שמות פעולה יכולים לעיתים לציין לא רק פעולה, אלא לציין גם שמות עצם מוחשיים. לפניך שני זוגות משפטים, ובכל זוג מודגש פעמיים אותו שם: פעם השם מציין פעולה, ופעם הוא מציין שם עצם מוחשי. בכל זוג משפטים **הקף** רק את השם המציין פעולה.

זוג I : • סיימתי את ה**אַרְיִזָּה** של המזוודה בערב שלפני הטיול.

• לאחר פתיחת המוצר השליכו את ה**אַרְיִזָּה** לפח הכתום.

זוג II : • סבי קיבל בדואר ה**זְמָנָה** ליריד התעסוקה.

• אף על פי שחבריי הציעו לי לבוא איתם לטיול, לא הלכתי כי הרגשתי שה**הַזְמָנָה** שלהם לא הייתה אמיתית.